

piesa aceasta, obiectul fiind sistemul obișnuințelor cotidiene, de la gesturi la gândire și limbaj. Iată un fragment de la începutul primului act: „TAUS : Maus ! Ești de mult aici ? MAUS : De doi ani. TAUS : În ultimii doi ani am fost cam ocupat... Pot să-ți fiu de folos cu ceva ? MAUS : Nu, nu... Venisem să-mă iau rămas bun. Plec în Noua Zeelandă. Am găsit un post. Un post de scafandru. (Se aude soneria de la intrare.) KLAUS : Scuză-mă puțin... (Maus reintră în nemiscarea lui. În ceasornicările intră Klaus.) KLAUS : Bună ziua. TAUS : Bună ziua. Cu ce vă pot servi, domnule ? KLAUS : Il caut pe domnul Taus. Pe domnul ceasornicar Taus. TAUS : Eu sint, domnule. KLAUS : Sinteti sigur ? TAUS : Cit se poate de sigur. KLAUS : Mi-ați fost recomandat... TAUS : E o cinste pentru mine. KLAUS : Firește. Sint domnul... domnul... Închipuiți-vă, mi-am uitat numele ! TAUS : Mi se întâmplă și mie. KLAUS : Da, dar eu am un nume foarte cunoscut. TAUS : Mă bucur. Am să vă spun „domnule“. KLAUS : E prea scurt. TAUS : Mă rog... KLAUS : Stați, că am cartea de vizită. (Ii dă o carte de vizită.) TAUS (citește) : Klaus, arhitect. Încântat, domnule. Cu ce vă pot fi de folos ? KLAUS : Mi-ați fost recomandat. (Ii dă ceasul.) TAUS (examinând ceasul) : Are avans ? KLAUS : Nu. TAUS : Rămîne în urmă ? KLAUS : Nu. (Necăjit.) Merge exact. TAUS : Să-l fac să meargă puțin înainte. Sau să rămînă puțin în urmă. KLAUS : Totuna... TAUS : Sigur... E o nimica toată. O simplă mișcare. Puteți să o faceți și singur. KLAUS : A, nu ! TAUS : Aveți dreptate. E cu totul altceva... KLAUS : Cu totul altceva... TAUS : Atunci să-l fac să meargă mai încet. KLAUS : Pînă la o

vîrstă. TAUS : E mai odihnitor. Mai încet, e mai odihnitor. KLAUS : Nu s-ar putea să meargă cînd mai repede, cînd mai încet ? TAUS : Ar fi și mai vesel. KLAUS : Sau să-l faceți să stea, definitiv ? TAUS : Fără ca el să observe... KLAUS : Să-l faceți să meargă pătrat. TAUS : Greu... Ceasurile merg rotund. KLAUS : Atunci să meargă rotund, dar cu timp pătrat. TAUS : E greu în colțuri... KLAUS : Și să-i puneți inițiale pe cadran. TAUS : Sau o marcă. KLAUS : Nu. Eu vreau inițiale. Inițialele mele. TAUS : Dumneavoastră le ziceți inițiale, eu le zic marcă, lor le e totuna. KLAUS : Și nouă la fel. TAUS : Așa e...

Fără să aibă amplitudinea comică a celorlalte, *Poate Eleonora* e scrisă în aceeași manieră, dictoul supraréalist și situația absurdă fiind însă, de data aceasta, mai puțin expresive. Cum se exprimă un personaj, regimul piesei este al unui „joc monoton“, mai puțin interesant și mai palid, în toate privințele, decît textele anterioare.

Însolită în peisajul dramaturgiei românești de azi, literatura dramatică a lui Gellu Naum, viziune, din perspectiva absurdului și cu mijloace supraréaliste, asupra alienării, mai exact spus, asupra efectelor alienante ale soluției limbajului, reprezintă înec în act de consecvență întru poetică și de fidelitate finală față de postulatele ei din partea singurului poet român care a avut ambiția de a confirma experimental ipoteza lui Apollinaire.

* Gellu Naum, „Teatru“, Cartea Românească, 1979.

** „Teatru“, nr. 11, 1964.

*** „Teatru“, nr. 1, 1969.

NOTE

Restituiri necesare Pompiliu Eliade

În prestigioasa colecție „Restituiri“ a Editurii „Dacia“, criticul Al. George a pu-

blicat prelegerile universitare din 1903 ale lui Pompiliu Eliade, sub titlul „Ce este literatura ?“ Este un prim contact cu opera acestui însemnat profesor de la începutul veacului. Fostul director al Naționalului bucureștean (1908–1911) a fost, însă, și un fervent cronicar dramatic și un teoretician al creației scenice. Istoria îl înregistrează, alături de A. Davila, ca pe unul dintre reformatorii scenei naționale, în primul

decaniu al veacului XX, cînd stilul realist s-a impus în regie și în interpretare. Dacă din opera publicistică a lui Davila avem la îndemînă cîteva culegeri (mai mult sau mai puțin sumare), din opera lui Pompiliu Eliade ar trebui retipărite și paginile deosebit de valoroase privind creația dramatică și teatrul ca instituție de cultură.